

4.5.3 Jaunajā Lisabonas stratēģijā konkurētspējai un nodarbinātībai Eiropas transporta tīkls ir minēts kā būtisks elements. No 30 prioritāriem projektiem tomēr tikai divi attiecas uz prioritāriem iekšzemes navigācijas ceļiem. Tie ir projekts Nr.18 (ūdensceļš Reina/Mēza-Maina-Donava) un Nr.30 (ūdensceļš Sēna-Esko).

4.5.4 Izstrādājot 2007.–2013. gada budžetu, Komisija ierosināja krasi samazināt Eiropas transporta tīkliem (TEN-T) paredzēto finansējumu. EESK aicina ieinteresētās dalībvalstis nekavējoties uzsākt pasākumus TEN-T ietvaros, lai neapdraudētu minēto iekšzemes navigācijas projektu līdzfinansējumu.

4.5.5 Komiteja aicina Komisiju iecelt koordinatoru (pēc dzelzceļa projektu parauga), kas koordinētu un veicinātu abu iekšzemes navigācijas projektu izpildi.

4.5.6 Komiteja sagaida, ka Komisijas uzsāks izsludināto procesu sakarā ar infrastruktūras tarifu noteikšanu.

4.6 Organizatoriskās struktūras modernizācija.

4.6.1 Atbilstoši grupas “Eiropas iekšzemes navigācijas sistēma” (EFIN) nesenajam pētījumam ar nosaukumu “Jauna institucionālā struktūra Eiropas iekšzemes kuģniecībai” un Eiropas Komisijas uzdevumā sagatavotajam ziņojumam “Iekšējo ūdensceļu transporta perspektīvas paplašinātā Eiropā” (PINE) viens no svarīgākajiem secinājumiem ir tas, ka iekšējo ūdensceļu transporta politikas ietekme ir pārāk vāja un tā stratēģiskā politika nav pietiekami izstrādāta. Tādēļ EESK nesen nolēma sagatavot pašiniciatīvas atzinumu par Eiropas iekšzemes navigācijas institucionālo struktūru. Ņemot vērā šī dokumenta apjoma ierobežojumus, lūdzam skatīt minēto atzinumu.

Briselē, 2006. gada 14. septembrī

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas
priekšsēdētāja
Anne-Marie SIGMUND

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas Atzinums par tematu “Komisijas paziņojums Padomei, Eiropas Parlamentam, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai: Atšķirību izlīdzināšana platjoslas pakalpojumu jomā”

COM(2006) 129 galīgā redakcija

(2006/C 318/36)

Komisija 2006. gada 5. aprīlī saskaņā ar Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 262. pantu nolēma konsultēties ar Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu padomi par augstāk minēto tematu.

Par Komitejas dokumenta sagatavošanu atbildīgā Transporta, enerģētikas, infrastruktūras un informācijas sabiedrības specializētā nodaļa savu atzinumu pieņēma 2006. gada 4. septembrī. Ziņotājs — *McDonogh* kgs.

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja 429. plenārajā sesijā, kas notika 2006. gada 13. un 14. septembrī (2006. gada 13. septembra sēdē), ar 193 balsīm par, 1 balsi pret un 4 atturoties, pieņēma šo atzinumu.

1. Ievads.

1.1 Komiteja ir gandarīta, ka, risinot būtisko problēmu, kas saistīta ar digitālās plaissas paplašināšanos starp Eiropas Savienības attīstītajiem un mazāk attīstītiem reģioniem, komisāri informācijas sabiedrības un plašsaziņas līdzekļu, konkurences, reģionālās politikas, lauksaimniecības un lauku attīstības jomās izmanto koordinētu pieeju.

1.2 Tomēr Komisijas paziņojumā par tematu “Atšķirību izlīdzināšana platjoslas pakalpojumu jomā” COM(2006) 129 izvirzītie

mērķi nav pietiekami vērienīgi, kā arī nav iekļauti konkrēti ieteikumi, kas liecinātu par nopietnu apņemšanos attiecībā uz minēto atšķirību izlīdzināšanu.

1.3 Foruma digitālās plaissas novēršanai (DDF) ziņojumā ⁽¹⁾ tika analizēts platjoslas digitālās plaissas teritoriālais aspekts

⁽¹⁾ Foruma digitālās plaissas novēršanai ziņojums “Platjoslas pakalpojumu pieejamība un valsts atbalsts reģioniem, kuriem šie pakalpojumi netiek sniegti pietiekamā apjomā”, Brisele, 2005. gada 15. jūlijā.

Eiropā un noteiktas ES iespējamās iniciatīvas atšķirību izlīdzināšanā. Ņemot vērā DDF izvirzītās problēmas nopietnību un kavējošo ietekmi uz ekonomisko un sociālo attīstību, ko radījušas atšķirības platjoslas pakalpojumu piekļuves jomā, Komisijai jārikojas aktīvāk, lai risinātu pieaugošo problēmu saistībā ar digitālo plaisu.

1.4 EESK atzinīgi vērtē 2006. gada 11. jūnija Rīgas ministru deklarāciju ⁽²⁾ par e-integrāciju, kas dalībvalstīm liek veikt pasākumus, lai ievērojami samazinātu interneta pieejamības reģionālās atšķirības Eiropā, palielinot platjoslas infrastruktūras pārklājumu attālās teritorijās, un līdz 2010. gadam uz pusi samazinātu atpalcību interneta lietošanā sociālās atstumtības riska grupās. Komisijai tagad jāatbalsta minētā deklarācija ar politikas iniciatīvām un ieteikumiem, kas ātri novērstu digitālo plaisu.

Komiteja šajā atzinumā vēlas pievērst uzmanību jomām, kurās ir vērojamas īpašas problēmas, kā arī sniegt ieteikumus turpmākajai darbībai.

2. Ieteikumi.

2.1 EESK uzskata, ka, ņemot vērā platjoslas pakalpojumu aizvien pieaugošo nozīmīgumu ekonomiskajā un sociālajā attīstībā, platjoslas pakalpojumi jāiekļauj universālā pakalpojuma definīcijā ⁽³⁾ kā sabiedrībai ļoti nozīmīgi pakalpojumi.

2.2 Komisijai būtu jāveic visi iespējamie pasākumi, lai nodrošinātu to, ka dalībvalstis konsekventi izpilda reglamentējošos noteikumus elektronisko sakaru jomā ⁽⁴⁾;

2.3 Komisijai būtu jāpasver īpaši pasākumi un sankcijas, lai dalībvalstīs paātrinātu pieslēgumu faktiskas liberalizācijas (LLU) procesu. Galvenie šķēršļi, kas kavē tik ļoti nepieciešamo konkurenci pakalpojumu jomā (jo īpaši attiecībā uz platjoslas tīklu pārklājumu), ir aizkavēšanās un tehniski šķēršļi, kuri saistīti ar faktiskas LLU ieviešanu.

2.4 Komisijai būtu jānodrošina dalībvalstis aizstāvēt savas nacionālās intereses, lai saglabātu vai atgūtu ietekmi pār nozīmīgākajiem telekomunikāciju tīkla infrastruktūras objektiem — maģistrālajiem pārraides un komutācijas tīkliem. Valdības ietekme ir nepieciešama, lai nodrošinātu šo valstiski nozīmīgo resursu attīstīšanu un izmantošanu tādu nacionālās politikas mērķu sasniegšanai kā atšķirību izlīdzināšana platjoslas pakalpojumu jomā.

⁽²⁾ Rīgas ministru deklarācija, Rīga, 2006. gada 11. jūnijs, IP/06/769.

⁽³⁾ COM(2005) 2003 un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2002/22/EK par universālo pakalpojumu un lietotāju tiesībām attiecībā uz elektronisko komunikāciju tīkliem un pakalpojumiem.

⁽⁴⁾ Direktīva 2002/21/EK par kopīgiem reglamentējošiem noteikumiem; Direktīva 2002/19/EK par pieeju un starpsavienojumiem; un Direktīva 2002/77/EK par elektronisko sakaru pakalpojumu tirgiem.

2.5 Jāpārskata dalībvalstu platjoslas stratēģijas, iekļaujot īpašus pasākumus, lai līdz 2010. gadam likvidētu digitālo plaisu. Jāveic minēto stratēģiju un paraugprakses salīdzinošs novērtējums.

2.6 Komisijai būtu jānodrošina efektīvs platjoslas pakalpojumu plānošanas un vadības process, lai nākotnē nodrošinātu šā būtiskā pakalpojuma sniegšanu vietējā līmenī. Minētais process integrētu visas valstu stratēģijas platjoslas pakalpojumu jomā un vietējā līmeņa plānus Eiropas līmeņa darbības plānā par platjoslas pakalpojumu sniegšanu visā Eiropas Savienībā. Tiktu pievērst īpaša uzmanība platjoslas sakaru nodrošināšanai lauku un attālajās teritorijās, lai novērstu digitālo plaisu.

2.7 Komisijai jāapsver, kādā veidā dalībvalstis varētu sniegt finansiālos stimulus telekomunikāciju uzņēmumiem ⁽⁵⁾, lai tie veiktu ieguldījumus mazāk attīstīto reģionu infrastruktūrā, galvenokārt izmantojot stingrus fiskālās veicināšanas pasākumus publiskā un privātā sektora partnerībai (PPP).

2.8 Komisijai jāizpēta mehānismi, ar kuru palīdzību vietējās pašvaldības var aktīvāk piedalīties platjoslas pakalpojumu nodrošināšanā un šo pakalpojumu pieprasījuma veicināšanā savos reģionos. Vietējās pašvaldības pilnībā jāiekļauj valstu platjoslu stratēģiju izstrādē un īstenošanā, kā minēts 2.6. punktā. Bez tam jāizpēta citi mehānismi — piemēram, minēto iestāžu iespēja kļūt par PPP iniciatīvu komerciālām dalībniecēm, vai arī dalībvalstis varētu noteikt platjoslas kabeļu ierīkošanas vai pakalpojumu sniegšanas noteikumus, kas jāievēro visās jauncelamajās dzīvojamajās mājās.

2.9 Lai atvieglotu tehniskās un komerciālās informācijas apmaiņu starp MVU visā ES, Komisijai jāizveido tīmekļa vietne par platjoslas tehnoloģiju un pakalpojumu attīstības tendencēm pasaulē. Tiek uzskatīts, ka šāds zināšanu tīkls veicinātu plašāku uzņēmējdarbību platjoslas interneta sakaru un pakalpojumu nodrošināšanas jomā.

2.10 Lai ieviestu skaidrību par reālo situāciju platjoslas pakalpojumu pieejamībā Eiropā, Komisijai jāizvirza prasības par minimālo pieļaujamo lejupielādes ātrumu, lai pieslēgumu varētu saukt par platjoslas pieslēgumu. Tas atvieglotu attiecīgu salīdzinošo novērtējumu par platjoslas pakalpojumu pieejamību dažādās Eiropas Savienības teritorijās.

⁽⁵⁾ "telekomunikāciju uzņēmumi" ietver visus uzņēmumus, kas piedāvā divpusējos telekomunikāciju pakalpojumus, ieskaitot fiksēto līniju un mobilo sakaru uzņēmumus, kā arī kabeļtelevīzijas uzņēmumus, kas sniedz šādu pakalpojumu.

2.11 Struktūrfondu un Lauksaimniecības attīstības fondu līdzekļi jāizmanto mērķtiecīgām sabiedrības informēšanas kampaņām, lai veicinātu tirgus pieprasījumu pēc platjoslas pakalpojumiem, jo īpaši lauku apvidos un īpašās patērētāju grupās, kam tehnoloģijas apguve rada problēmas. Minētajām kampaņām būtu divējāds efekts — pirmkārt, ar minēto tehnoloģiju tiktu iepazīstināti potenciālie patērētāji, un, otrkārt, palielināsies tirgus spiediens uz piegādātājiem, lai nodrošinātu nepieciešamos platjoslas pakalpojumus.

2.12 Komisijai būtu jāatbalsta pētniecības un izstrādes pasākumi, lai attīstītu platjoslas tehnoloģijas, ar kuru palīdzību būtu iespējams rast efektīvus risinājumus problēmai, kas ir saistīta ar ātrdarbīga platjoslas interneta pieslēguma nodrošināšanu tādos reģionos, kur nav pieejama atbilstoša telekomunikāciju infrastruktūra.

2.13 Politikas veidotājiem būtu jāizstrādā patērētāju tiesību aizsardzības vadlīnijas attiecībā uz platjoslas pakalpojumiem, kurās tiktu vienkāršota terminoloģija, kā arī saprotamā veidā izskaidrots pieejamais pakalpojums un tā izmantošanas priekšrocības. Tādējādi patērētājiem būtu iespējams pieņemt pārdomātus lēmumus par attiecīgā pakalpojuma iegādi.

2.14 Katram vidusskolas audzēknim skolā jābūt piekļuvei platjoslas interneta pakalpojumiem, lai skolēnus iekļautu informācijas laikmetā.

2.15 Komisijai jāatbalsta iniciatīvas visā ES, kuru mērķis ir iepazīstināt skolēnus, vecāka gadagājuma, kā arī sociāli mazaizsargātus iedzīvotājus ar platjoslas tehnoloģiju izmantošanu (piemēram, tālmācība, izmantojot internetu, video konferences, tiešsaistes sabiedriskie pakalpojumi utt.).

2.16 Komisijai jānodrošina tas, lai visi turpmākie statistikas dati, kas attiecas uz platjoslas pakalpojumu sniegšanu, digitālo plaismu un platjoslas pakalpojumu nepietiekamību tiktu savākti un sagatavoti atbilstoši nesenajai Komisijas regulai par Kopienas statistikas datiem par informācijas sabiedrību ⁽⁶⁾.

3. Pamatojums.

3.1 Komisija 2006. gada 20. martā pieņēma paziņojumu "Atšķirību izlīdzināšana platjoslas pakalpojumu jomā". Paziņojumā galvenā uzmanība ir veltīta platjoslas komunikācijas tīklu pieejamības teritoriālajām atšķirībām. Tā mērķis ir pievērst valdību un visu līmeņu iestāžu uzmanību šo atšķirību nozīmīgumam un problēmām, kādas platjoslas pakalpojumu trūkuma dēļ rodas Eiropas Savienības mazāk attīstītajos reģionos. Minētais paziņojums īsteno vienu no i2010 iniciatīvas prioritātēm — Eiropas iniciatīvu izaugsmei un nodarbinātībai ⁽⁷⁾.

⁽⁶⁾ Komisijas 2006. gada 4. jūlija Regula (EK) Nr. 1031/2006, ar ko īsteno Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 808/2004 par Kopienas statistikas datiem par informācijas sabiedrību.

⁽⁷⁾ "i2010 — Eiropas informācijas sabiedrība izaugsmei un nodarbinātībai", COM(2005) 229.

3.2 Platjoslas izmantošana dod iespēju izstrādāt jaunus un uzlabot esošos IKT lietojumus. Platjoslas tehnoloģiju pielietojums veicina ekonomikas izaugsmi, attīstot jaunus pakalpojumus un radot jaunas investīciju un darba iespējas. Minēto tehnoloģiju pielietojums vienlaikus paaugstina arī daudzu pašreizējo procesu produktivitāti, kā rezultātā paaugstinās algas un palielinās peļņa no investīcijām. Valdības visos līmeņos ir atzinušas platjoslas komunikācijas tīklu izmantošanas iespējamo ietekmi uz ikdienas dzīvi un apņēmušās nodrošināt, lai minēto tehnoloģiju izmantošanas priekšrocības būtu pieejamas visiem ⁽⁸⁾.

3.3 Ilglaicīgas noturības nodrošināšanai attālos un lauku apgabalos nepieciešama stratēģiska pieeja informācijas sabiedrības attīstībai. Platjoslas komunikācijas tīklu pakalpojumu pieejamība ir būtisks elements, kas vietējām kopienām palīdz piesaistīt uzņēmējdarbību, veicināt tāldarbu, nodrošināt veselības aprūpi, uzlabot izglītības un pārvaldes pakalpojumus. Platjoslas pakalpojumi nodrošina arī galveno piekļuvi informācijai.

3.4 Pieprasījums pēc platjoslas pakalpojumiem mājāsaimniecībās Eiropas Savienībā ir strauji pieaudzis. Pēdējos divos gados platjoslas piekļuves līniju skaits ir gandrīz dubultojies. ES-25 2005. gada oktobrī bija apmēram 53 miljoni pieslēgumu, ko izmantoja 11,5 % iedzīvotāju un apmēram 20 % mājāsaimniecību. Minētos procesus ietekmēja galvenokārt stāvoklis tirgū, kā arī konkurences palielināšanās.

3.5 Neraugoties uz platjoslas pārklājuma vispārējo pieaugumu, visattālākajos reģionos un lauku reģionos piekļuve ir ierobežota, jo mazā apdzīvotības blīvuma un attāluma dēļ pakalpojumu izmaksas ir augstas.

3.6 Paziņojumā ir uzsvērts, ka Eiropas Savienībai ir jāveltī lielākas pūles platjoslas pakalpojumu izmantošanas un turpmākas attīstības veicināšanai, jo īpaši Eiropas Savienības mazāk attīstītajos reģionos. Valsts iejaukšanās apjomam nepietiekami apkalpotās vietās tika pievērsta uzmanība dokumentā "e-Eiropa 2005" ⁽⁹⁾, kurā tika uzsvērtā struktūrfondu nozīme platjoslas pakalpojumu izplatīšanā mazāk attīstītos reģionos.

3.7 Paziņojumā ir uzsvērtā vietējo un reģionālo pašvaldību izšķirošā nozīme platjoslas pakalpojumu attīstīšanā attiecīgajos reģionos. Projekts saistībā ar platjoslas pakalpojumiem minētās iestādes spēj plānot vislabāk, ņemot vērā vietējās vajadzības un tehnoloģiskās prasības. Turklāt ir jānostiprina valstu platjoslas tehnoloģiju stratēģijas, ņemot vērā un atspoguļojot vietējās vajadzības.

⁽⁸⁾ COM(2004) 369 "Eiropas pieslēgšana ātras darbības internetam: valstu platjoslas tehnoloģiju stratēģijas" COM(2004) 369.

⁽⁹⁾ COM(2002) 263 "Eiropa 2005: informācijas sabiedrības visiem".

3.8 Paziņojumā ir apskatīti daudzi politikas instrumenti, kas valdībām ir pieejami ES līmenī, lai izlīdzinātu atšķirības platjoslas pakalpojumu jomā:

- (i) elektroniskos sakarus reglamentējošo noteikumu īstenošana;
- (ii) valsts finansējums;
- iii) ES finansējums — struktūrfondi un Lauku attīstības fonds;
- (iv) pieprasījuma apkopošana un iepirkums;
- (vi) mūsdienīgu sabiedrisko pakalpojumu izveides veicināšana.

3.9 Kopumā paziņojumā ir izteikts aicinājums Eiropas Savienības visu līmeņu valdībām aktīvāk izmantot pieejamos instrumentus un tehnoloģijas, lai likvidētu aizvien pieaugošo digitālo plaisu. Daļībvalstis tiek aicinātas atjaunināt esošās valstu platjoslas tehnoloģiju stratēģijas, tādējādi visām iesaistītajām pusēm sniedzot papildu vadlīnijas. Valstu dokumentos ir iespējams izvirzīt mērķus attiecībā uz pārklājuma uzlabošanu un platjoslas tehnoloģiju izmantošanas uzsākšanu, izmantojot aktīvu sadarbību ar reģionālajām pašvaldībām, kā arī izmantojot alternatīvu finansējuma avotu (valstu, struktūrfondu, Lauku attīstības fonda) sinerģiju. Valstu platjoslas tehnoloģiju stratēģijās būtu jāizvirza arī skaidri mērķi attiecībā uz pārklājumu skolās, valsts pārvaldes un veselības aprūpes iestādēs.

4. Piezīmes.

4.1 Īpašas piezīmes.

4.1.1 Ātrdarbīga platjoslas pārklājuma vispārēja pieejamība ir būtisks katra ES reģiona — gan lauku, gan pilsētu — ekonomiskās un sociālās attīstības priekšnoteikums. Tas īpaši attiecas uz globalizētu, uz zināšanām balstītu ekonomiku, kas ir īpaši nozīmīgs attīstības virzītājspēks. Uz zināšanām balstīta uzņēmējdarbība attīstīsies tur, kur būs pieejamas atbilstošas prasmes un infrastruktūra. Zemu izmaksu pasaules klases platjoslas komunikācijas tīklu infrastruktūra ir dinamiskas 21. gadsimta ekonomikas būtiska sastāvdaļa. Aizvien lielāks skaits modernu pakalpojumu veselības aprūpes, izglītības un sociālo pakalpojumu jomās būs atkarīgs no platjoslas pakalpojumu pieejamības. Ja minētie pakalpojumi nebūs pieejami, mazāk attīstītu kopienu iedzīvotāji joprojām tiks diskriminēti.

4.1.2 Pretstatā Amerikas Savienotajām Valstīm un dažām Āzijas valstīm lielākajā daļā Eiropas valstu iedzīvotāju nodrošināšana ar platjoslas pakalpojumiem ir bijusi pārāk lēna. Pat paziņojumā minētie pieticīgie skaitļi (25 valstu ES 2005. gada oktobrī ar platjoslas pieslēgumu bija nodrošināti tikai 20 % mājsaimniecību) neatklāj faktu, ka attiecīgo pakalpojumu kvalitāte (piekļuves ātrums) daudzos gadījumos ir zema (gan pilsētu, gan lauku reģionos lejuplādēšanas ātrums ir ievērojami mazāks

nekā 512kb/s), turklāt lielāko daļu plastjoslas pakalpojumu saņem pilsētu teritoriju iedzīvotāji, bet lauku rajonos tos izmanto tikai 8 % mājsaimniecību.

4.1.3 Notiekošās straujās makroekonomiskās izmaiņas jo īpaši ietekmē lauku kopienas; ja lauku rajonos un pilsētās platjoslas pakalpojumi nebūs pieejami attiecīgi līdzvērtīgā apjomā, lauku kopienu pagrimumus būs nenovēršams. Uz zināšanām balstītas ekonomikas apstākļos starp valstīm, reģioniem un pilsētām notiek ļoti sīva konkurence, lai piesaistītu un attīstītu uz informāciju balstītus uzņēmējdarbības veidus, kas uzlabotu labklājību, un šā procesa galvenais priekšnoteikums ir platjoslas infrastruktūra.

4.1.4 Katram ES iedzīvotājam jābūt nodrošinātai pienācīgai piekļuvei ātrdarbīgam platjoslas internetam mājās un darbā, un mēs noraidām Komisijas apgalvojumu, ka "...platjoslas pakalpojumi vēl nav kļuvuši nepieciešami sabiedrībai, un tas, ka tie nav pieejami, nenozīmē izslēgšanu no sabiedrības". Komisijai būtu vēlreiz jāapsver platjoslas pakalpojumu pēc iespējas ātrāka iekļaušana universālā pakalpojuma definīcijā.

4.1.5 Komisijai būtu jānosaka minimālais pieļaujamais lejuplādēšanas ātrums, lai interneta pieslēgumu būtu iespējams uzskatīt par platjoslas pieslēgumu. Tas ir nepieciešams, lai nodrošinātu infrastruktūras un pakalpojumu pietiekamu kvalitāti, kas savukārt veicinātu jaunu interneta pakalpojumu sniegšanu. Šādas Komisijas iniciatīvas rezultātā noskaidrotos patiesā situācija Eiropā attiecībā uz platjoslas interneta pieslēguma nodrošināšanu — patlaban statistikas dati par pārklājumu ir nepamatoti optimistiski, jo galaklientiem piedāvāto platjoslas pakalpojumu kvalitāte ir pārāk zema, lai minētos pakalpojumus patiešām būtu iespējams uzskatīt par platjoslas komunikācijas tīklu pakalpojumiem; turklāt šādā veidā uz uzņēmumiem, kas attiecīgos pakalpojumus piedāvā, tiktu izdarīts noteikts spiediens, lai minētie uzņēmumi klientiem piedāvātu kvalitātes kritērijiem atbilstošus platjoslas pakalpojumus.

4.2 Tehnoloģiskie šķēršļi platjoslas tīklu pārklājuma nodrošināšanā.

4.2.1 Lai gan platjoslas pakalpojumus var sniegt, izmantojot dažādus tehniskos līdzekļus, ar esošajām tehnoloģijām saistītie ierobežojumi kavē šādu pakalpojumu nodrošināšanu daudzos lauku apvidos.

4.2.2 Kabeļtelevīzijas sistēmu ātrdarbīgās datu pārraides iespējas var nodrošināt ļoti labu platjoslas pakalpojumu piegādi. Diemžēl daudzos lauku apvidos nav kabeļtelevīzijas sistēmu, un pat tad, ja kabeļtelevīzija ir pieejama, sistēmām bieži vien nepieciešami dārgi uzlabošanas pasākumi, lai būtu iespējams sniegt platjoslas pakalpojumus.

4.2.3 Ciparu abonentlīnija (DSL) lielā Eiropas daļā ir nozīmīgākais platjoslas tehnoloģiju piedāvātājs, un, izmantojot dažādus DSL veidus, ir iespējams nodrošināt ļoti lielu joslas platumu ar zemām izmaksām. Šajā sakarā tomēr ir jāmin vairāki ierobežojumi:

— Lai pielietotu DSL, ir jāmodernizē vietējās telefona centrāles, ar kurām klienti ir savienoti. Uzņēmēji bieži vien nevēlas veikt nepieciešamās investīcijas, jo iespējas saņemt peļņu no investīcijām citās viņu uzņēmējdarbības jomās ir lielākas. Tā rezultātā klienti platjoslas pakalpojumus nesaņem.

— Lielākā daļa DSL var apkalpot vienīgi tos klientus, kas atrodas 3-5 km rādiusā no telefoncentrālēm ar DSL. Klienti, kuri atrodas tālāk, nevar saņemt platjoslas interneta pakalpojumus, izmantojot DSL.

— Lai nodrošinātu platjoslas pakalpojumus, DSL izmanto esošo vietējā tīkla vara kabeļu infrastruktūru, tomēr bieži vien šis kabelis ir novecojis, un tas jāmaina, lai DSL darbotos nevainojami. Uzņēmēji var nevēlēties veikt ieguldījumus šajos uzlabojumos. Tādēļ pat tad, ja vietējā telefona centrāle ir aprīkota ar platjoslas pieslēguma nodrošināšanai nepieciešamo iekārtu un klients atrodas ne mazāk kā 5 km attālumā no centrāles, mājās vai uzņēmumā ievilktais vara vietējo sakaru līniju kabelis DSL platjoslas pakalpojumu izmantošanai varbūt nav derīgs.

4.2.4 Pārmantotā pamatinfrastruktūra var būt šķērslis ātrdarbīgiem platjoslas pakalpojumiem, jo īpaši reģionos ar zemu iedzīvotāju blīvumu. Piemēram, lai nodrošinātu nozīmīgāko telekomunikāciju tīklu darbību, daudzas valstis pagājušā gadsimta 80. un 90. gados izmantoja digitālo mikroviļņu tehnoloģiju. Ar šo radio tehnoloģiju palīdzību efektīvi nodrošināja augstas kvalitātes digitālās telefonijas un maza ātruma datu pārraides pakalpojumus daudzos lauku apvidos. Tomēr daudzu digitālās mikroviļņu tehnoloģijas veidu pielietojumam izmantoja nozīmīgāko infrastruktūru, kas vairs nav piemērota tādiem ātrdarbīgiem interneta pakalpojumiem, kuri patlaban nosaka platjoslas pakalpojuma kvalitāti, t.i., interneta video pakalpojumiem. Tiek lēsts, ka Īrijā šo digitālās radio pārraides sistēmu izmanto līdz 50 % telefona centrāļu visā valstī (lauku reģionos), kas apkalpo apmēram 15 % telekomunikāciju pakalpojumu saņēmēju; izmantojot esošo valsts telekomunikāciju infrastruktūru, minētās centrāles nekad nevarēs piedāvāt ātrdarbīgus platjoslas pakalpojumus. Lai atrisinātu minēto problēmu, laukos ieviešot šķiedru tehnoloģijas, izmaksas ir ļoti augstas, un tās nevarētu pamatot vienīgi ar komerciāliem apsvērumiem; tīkla modernizācija ir jāsusdīd valdībai.

4.2.5 Komisijai īpaši jāņem vērā esošās infrastruktūras uzlabošanas dārdzības problēma (maģistrālās ķēdes, telefona centrāles un vietējo sakaru līnija), lai nodrošinātu ātrdarbīgu platjoslas pakalpojumu piegādes atbalstu valstu un ES līmenī — varbūt, izmantojot fiskālos veicināšanas pasākumus un/vai publisko un privāto partnerību.

4.2.6 Apvidos, kur valsts telekomunikāciju infrastruktūra platjoslas pakalpojumu sniegšanu nodrošināt nespēj, ir izmantotas satelītu un privātās bezvadu tehnoloģijas. Lai platjoslas pakalpojumu jomā izlīdzinātu atšķirības, augsto izmaksu un tehnoloģisku problēmu dēļ minēto tehnoloģiju lietderīgums tomēr samazinās. Lai attīstītu zemu izmaksu un liela platuma frekvenču joslas bezvadu tehnoloģijas, kas nodrošinās efektīvus platjoslas pakalpojumus, daudzās jomās tiek veikta pētniecība un izstrāde. Politikas veidotājiem šādi pasākumi ir aktīvi jāatbalsta, kā arī jāpievēršas problēmām, kas saistītas ar radio spektra pieejamību, lai nodrošinātu minēto risinājumu turpmāko dzīvotspēju.

4.2.7 Inovāciju platjoslas pakalpojumu sniegšanas jomā visiem turpmāk varētu veicināt, attīstot zināšanu tīklu starp MVU visā Eiropā attiecībā uz pašreizējo stāvokli platjoslas tehnoloģiju jomā. Zināšanu tīkla izveidi atvieglotu tīmekļa vietne, kurā tiek apkopota un izplatīta informācija.

4.3 Ar platjoslas pakalpojumu piegādi saistītās problēmas.

4.3.1 Attīstoties liela platuma frekvenču joslas tīkliem un starptīklošanas protokola (IP) tehnoloģijai, tīkla izmaksas ir strauji samazinājušās, un iespējas sniegt pielāgotus pakalpojumus ir gandrīz neierobežotas. Tādās valstīs kā Itālija, Francija, Spānija un Apvienotā Karaliste telekomunikāciju uzņēmējdarbības ir ieviesušas visus tīklus, kuru darbības pamatā ir IP, tādējādi ievērojami ietaupot tīklu pamatdarbības izmaksas. Jaunu IP tīklu izveides pazeminātās izmaksas un ierobežojumu atcelšana ir vājinājusi pakalpojumu dominējošo sniedzēju pozīciju, un ievērojami palielinājies tādu telekomunikāciju uzņēmējdarbību skaits, kas piedāvā mazumtirdzniecības pakalpojumus.

4.3.2 Šādas pārmaiņas tehnoloģiju struktūrā ir izmainījušas telekomunikāciju uzņēmējdarbību darījumu modeli; saskaņā ar jauno modeli tīkla īpašnieks un pakalpojumu piegādātājs galaklientiem ir atšķirīgas uzņēmējdarbības. Telekomunikāciju uzņēmējdarbības efektīvos, attīstītos tirgos attiecīgi tiek iedalītas vairumtirdzniecības un mazumtirdzniecības uzņēmējdarbībās, kur vairāki konkurējoši vairumtirdzniecības pakalpojumu sniedzēji pārdod joslas platumu daudziem mazumtirdzniecības pakalpojumu sniedzējiem. Šāda veida attīstība atspoguļo jaunās tehnoloģijas, izmaksu dinamiku un reglamentējošos noteikumus, kuru ietekmē telekomunikāciju uzņēmējdarbības centrā ir nevis tīkli, bet gan pakalpojumu sniegšana. Mazāk attīstītos un mazāk efektīvos tirgos vairumtirdzniecību un mazumtirdzniecību tomēr vēl aizvien kontrolē dominējošie pakalpojumu sniedzēji, kas savos uzņēmumos nevēlas nošķirt vairumtirdzniecību no mazumtirdzniecības un pieļaut patiesas konkurences rašanos. Šāda nošķiršana būs iespējama tikai tad, ja politikas noteicēji to veicinās, nosakot atbilstošus konkurences politikas pasākumus.

4.3.3 Eiropā pirms 25 gadiem vairums telekomunikāciju infrastruktūras piederēja valstij, un šos resursus attīstīja kopējās labklājības labā. Kopš tā laika ES telekomunikāciju nozare ir pakāpeniski privatizēta, un vairumā gadījumu ar to saistītā nozares, patērētāju un sabiedrības pieredze ir pozitīva. Komerčiāli orientētas telekomunikāciju uzņēmēj sabiedrības tomēr neizvirza sociālus, ar veselības, izglītības jomu saistītus vai pat ekonomikas attīstības mērķus — to mērķis ir peļņas maksimizācija, aktīvu efektīva pārvaldība un sava uzņēmuma attīstība. Patlaban, kad tīklu infrastruktūra mazāk attīstītos reģionos platjoslas pakalpojumu nodrošināšanai nav atbilstoša, uzņēmēj sabiedrības, kas nodrošina telekomunikāciju pakalpojumus un kuru mērķis ir peļņa, attiecībā uz investīcijām šajā sociāli nozīmīgajā infrastruktūrā neizrāda nekādu interesi. Valdībām pēc iespējas būtu jā saglabā spēcīga ietekme valsts telekomunikāciju infrastruktūras nodrošināšanā un uzturēšanā, līdzsvarojot lielu peļņu no investīcijām reģionos ar augstu apdzīvotības blīvumu ar finansiālā ziņā daudz nepievilcīgākām investīcijām, kas jāveic mazāk attīstītos reģionos.

4.3.4 Platjoslas pakalpojumu izplatīšanu Eiropā (jo īpaši mazāk attīstītos reģionos) ir aizkavējusi plaša mēroga nelabvēlīgā tirgus situācija. Daudzos tirgos vēl joprojām ir vērojami nelabvēlīgi konkurences nosacījumi jauniem pakalpojuma sniedzējiem, jo nozīmīgākie infrastruktūras pakalpojumu sniedzēji savu iespēju robežās aizkavē pieslēgumu liberalizāciju (LLU), kā arī pastāv konkurences ierobežojumi, kas kavē pieeju valsts galvenajiem tīkliem. Rajonos, kur platjoslas pakalpojumu nodrošinājums ir bijis nepietiekams vai šādi pakalpojumi vispār nav sniegti, jau esošie infrastruktūras pakalpojumu sniedzēji bieži vien netiek pietiekami stimulēti attiecībā uz investīcijām.

4.4 Ar pieprasījumu pēc platjoslas pakalpojumiem saistītās problēmas.

4.4.1 Problēmu, kas ir saistīta ar iespējamo pieprasījumu pēc platjoslas pakalpojumiem, un jo īpaši ievērojamās atšķirības attiecībā uz pieejamu pakalpojumu izmantošanu attīstītos reģionos un mazāk attīstītos reģionos, rada daudzi aspekti — sociālā un ekonomiskā situācija, pieejamā pieslēguma zemā kvalitāte; nepietiekama konkurence, augstās izmaksas, un zināšanu trūkums par tehnoloģijas priekšrocībām vai tās izmantošanu.

4.4.2 Politikas veidotāji un valdības var ievērojami ietekmēt platjoslas pakalpojumu pieprasījumu, un Komiteja atzinīgi vērtē Komisijas ieteikumu par to, ka dalībvalstīs ir jāizpēta abonentiem paredzētu fiskālu stimulu izmantošana, lai samazinātu platjoslas pakalpojumu ieviešanas izmaksas, un tiešsaistes publisko pakalpojumu attīstīšana valdībām būtu jānosaka kā prioritāte, kā arī minētie pakalpojumi jānodrošina valsts pārvaldes iestādēs, skolās un veselības aprūpes iestādēs, lai lietotājus informētu par platjoslas pakalpojumu izmantošanas priekšrocībām un palielinātu pieprasījumu.

4.4.3 Patērētāju pieprasījumu pēc platjoslas pakalpojumiem nelabvēlīgi ietekmē neskaidrības attiecībā uz platjoslas pakalpojumu jomā lietoto terminoloģiju, kā arī neizpratne par piedāvāto

pakalpojumu paketi. Jācenšas vienkāršot terminoloģiju un vienkāršā un saprotamā veidā izskaidrot pakalpojumus un to izmantošanas priekšrocības.

4.4.4 Sabiedrības informēšanas kampaņas varētu izmantot, lai stimulētu tirgus pieprasījumu pēc platjoslas pakalpojumiem gadījumos, kad tehnoloģiju apguve ir problēma. Minētajām kampaņām būtu divējāds efekts — pirmkārt, ar šo tehnoloģiju tiktu iepazīstināti potenciālie patērētāji un, otrkārt, palielināsies tirgus spiediens uz piegādātājiem, lai nodrošinātu nepieciešamos pakalpojumus;

4.5 Platjoslas pakalpojumi savienotai Eiropai.

4.5.1 Mūsdienu informācijas laikmetā platjoslas pakalpojumiem ir būtiska nozīme. Pieprasījums pēc ātrākiem, lētākiem un vispārēji pieejamiem platjoslas pakalpojumiem pieaug atbilstoši uz zināšanām balstītas ekonomikas attīstībai, kā arī atbilstoši aizvien lielākajai pozitīvajai pieredzei, kas saistīta ar interneta pakalpojumu izmantošanu.

4.5.2 Lai atbalstītu patiesas multivides nodrošinājumu visiem lietotājiem, Eiropā līdz 2010. gadam būs nepieciešams universālais platjoslas pakalpojums ar pietiekamu frekvenču joslas platumu; tad uzņēmēj sabiedrības un sabiedrība kopumā varēs īstenot plaša mēroga pasākumus virzībā uz informācijas sabiedrību.

4.5.3 Komisija var šo redzējumu realizēt, nosakot mērķtiecīgus tehnisko un komerciālos kritērijus un veicinot tādu politiku attīstību, kas novērš esošos šķēršļus.

4.6 Nepieciešamība veikt plānošanu un darbību valdības līmenī.

4.6.1 Konkurētspējīgi platjoslas pakalpojumu sniedzēji vēlas organizētu tirgus pieprasījumu — šāda veida tirgū patērētāji zina, kādus pakalpojumus viņi vēlas saņemt un cik daudz viņi vēlas maksāt, un pieprasījuma rezultātā rodas pievilcīga uzņēmējdarbības iespēja jaunam piedāvātājam. Organizēts pieprasījums veicinātu patiesu konkurenci. Turklāt pakalpojumu sniedzējiem kļūtu redzamas priekšrocības, kas rodas, piedāvājot pakalpojumus mazāk attīstītos Eiropas Savienības reģionos. EESK atzinīgi vērtē Komisijas iniciatīvu izveidot tīmekļa vietni, kas veicinās pieprasījuma apkopošanu un sekmēs piedāvājumu.

4.6.2 Eiropas Savienībai ir jāizstrādā saskaņots, integrēts plāns platjoslas pakalpojumu un to infrastruktūras attīstīšanai katrā reģionā. Valstu platjoslas tehnoloģiju stratēģijas ir jāpapildina ar sīki izstrādātiem plāniem platjoslas pakalpojumu sniegšanai vietējā līmenī visos apgabalos. Turklāt Komiteja piekrit Komisijai, ka minētie detalizētie plāni jāizstrādā un jāīsteno vietējām pašvaldībām. Šādā plānā tiktu iekļauta attiecīgā reģiona platjoslas infrastruktūras sīka karte, kā arī detalizēts apraksts attiecībā uz vēlamās infrastruktūras iespējamo tālāko attīstību (iekļaujot arī ielu karti) un norādot to, kas, kad un kādā veidā varētu tikt īstenots. Plānā tiktu noteikts arī platjoslas pakalpojumu minimums, kas jāsniedz dažādām lietotāju grupām un dažādās apdzīvotās vietās.

4.6.3 Telekomunikāciju tehnoloģiju straujā attīstība un telekomunikāciju nozares aizvien pieaugošā dinamika nozīmē, ka Komisijai un valdībām būs jāvada nepārtraukts process, kura mērķis ir nodrošināt katrā ES reģionā iespējami vislabāko un visrentablāko platjoslas pakalpojumu infrastruktūru.

4.6.4 Vietējām pašvaldībām var būt liela nozīme platjoslas pakalpojumu nodrošināšanas veicināšanā savos reģionos — vadot publiskās un privātās partnerības iniciatīvas un īstenojot noteikumus, kuros noteikts, ka nekustamā īpašuma projektu attīstītājiem savos plānos jāiekļauj platjoslas telekomunikāciju infrastruktūra.

4.6.5 Jāatzīmē, ka atsevišķas dalībvalstis ir paveikušas lielāku darbu ar digitālo plaistu saistīto jautājumu risināšanā nekā pārējās un valsts platjoslas tehnoloģiju stratēģijā iekļāvušas īpašus pasākumus, lai izlīdzinātu teritoriālās atšķirības minētajā jomā ⁽¹⁰⁾.

4.6.6 Ar valstu platjoslas tehnoloģiju stratēģiju starpniecību Komisija var koordinēt un veicināt valstu valdību saskaņotu darbību platjoslas sakaru attīstības jomā visā Eiropas Savienībā. Šāda politika būtu turpināma, lai nodrošinātu to, ka valdības savu plānu izstrādē izmanto labāko praksi, un tādējādi tiek izstrādāts visaptverošs ES plāns, ar kura starpniecību līdz 2010. gadam tiks novērsta digitālā plaista platjoslas telekomunikāciju jomā.

Brisele, 2006. gada 13. septembrī

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas
priekšsēdētāja
Anne-Marie Sigmund

⁽¹⁰⁾ Jaunais platjoslas sakaru plāns (2004. gada septembris) no *Comité Interministériel pour l'Aménagement Du Territoire (CIADT)* Francijā ir labs visaptverošas stratēģijas piemērs.